

1. Az új tényező

Kellett, hogy legyen fajunk történelmében egy fordulópont, de ezt valószínűleg megelőzte sok kicsi, elszórt és érthetetlen nyitás, melyet ilyen vagy olyan névvel illetünk – mert hát ki tudna felismerni egy nyitást az új fajba? Csak már teljesen emberré válván mondhatjuk: „Aha, tehát ez az ember...”. S mi több, csak sok egymást követő, megerősítő tapasztalat után mondhatjuk: nem delíriumos majmok vagyunk, vagy beteg és dekadens főemlősök; mert az új faj kezdeti valósága, hogy mindent elveszít a régiből: az ember képességei a majom gyengeségei.

Ennélfogva azok a nyitások a „másik”, szokásostól eltérő állapotokba több mint valószínű mikroszkópicusan mentek végbe a különböző fiziológiai szinteken, a száz és ezer előkészítő év során, de mindig annak teljes tudatlanságában, hogy ezek nyitások voltak „a másik állapotba”. Mielőtt a kis borneói makimajom szert tett a térlátásra, ami előkészítette a miénket, néhány fajnak meg kellett tapasztalnia számos zavaró, meghökkentő látványt, amelyek legkevésbé sem voltak „logikusak”, „matematikaiak” és természetesek a halak vagy a denevérek számára. És még most is, mi a mi emberi retinalátásunk, csupán az ibolyántúli és az infravörös tartomány közötti fény spektrumra szorítkozva, amit kétszemlencsés szemünkkel látunk? Továbbá, mivel amíg az új faj szilárdan meg nem veti a lábát, az evolúciós nyitás mindig vissza-visszazuhan a korábbi állapotba, e nyitás elkerülhetetlenül a kísérlet önkéntelen alanyának nyelvére és szokásaira fordíttatik le, azokon keresztül fejeződik ki, és így vastag lakkréteggel fedett, ami majdnem tel-

jesen eltorzítja azt, ami a másik állapot tiszta, igaz megtapasztalása lehetne. Egész idő alatt és minden felfogható nyelven talákoztunk sok „misztikussal”, „őrültséggel” és „hallucinációval”, és természetesen hajlottunk arra, hogy elfogadjuk, sőt dicsőítsük azokat, akik leginkább eleget tettek a mi saját felfogásunknak Istenről, Szépségről, Apokalipsziszról vagy Mennységről. De mit jelent egy ökörszemnek a denevér elképzelése a szépségről? A denevér egy kicsit „elvarázsolt”, ez minden; de mégis csak van ott „valami”, még hacsak egy misztikus denevér Mennységre is.

A Homo sapiens számára így azok a megnyílások létezésének különböző szintjein mentek végbe. S mivel bezárkózott egy mentális héjba – mint a tengeri sünn a mészhéjába, a kő elektronjai burkolatába, valamint a majom az életerejébe – a kitörési kísérleteknek leggyakrabban elsődlegesen mentális szinten kellett végbemenniük: elveszítjük tudatosságunkat a műtőasztalon vagy egy misztikus transzban vagy egyszerűen alvásakor, és valahová máshová távozzunk. A régi rendszer bizonyos fokú elvesztése szükségszerűnek tűnik ahhoz, hogy eljussunk „máshová”, és ennek van értelme: nem indulunk útnak a következő faj „Mennységszárába” emberi csizmában, és az ősmadár sem hullótesttel emelkedik levegőbe első repülésekor. Mint ahogy már korábban említettük: a régi faj gyengeségei nyitják meg az ajtót a következőhöz – egy ajtónak ki kell nyílnia. Mindvégig, a korokon át, ezért sok ajtót kell kinyitnunk a fejünkben és ritkábban a szívünkben; még lejjebb is mentünk a fiziológia létráján és kinyitottuk az alhas kapuit, lehetővé téve ezzel mindenféle pokoli és kegyetlen kis entitások beözönlését: különböző fajta, vad, dühöngő, félállati teremtmények, amelyek még mindig igen szép számmal népesítik be a Földet. S még nem is szólva azokról, akik végképp elhagyták a fajt felfelé, egy nirvánai vagy eksztatikus úrhajóban, és akik néha visszatértek, furcsa és elragadtatott motyogással. A költészet is azon finom másik állapot egyik „fordítása”, mely állapotot fajunk égő vággyal igyekszik

megérteni, megragadni, csak nem tudja, miképp. Hogy ragadjuk meg a következő fajt?

Nem a mentális, nem a szív, nem a köldök, még csak nem is a medence szint az, ahol kijutunk a másik állapotba, „a dologba” – ahogy Anya szokta mondani, mert nem talált rá semmilyen illőbb kifejezést. Mégsem jelenthetjük ki dogmatikusan és kategórikusan, hogy az összes nyitás a semmire nyílik. Hogy konkrétabbak legyünk: ezek egyike sem az a szint, ahol megkapjuk a tiszta „dolgot”, torzítás nélkül, az ő eredeti nyelvén. A következő faj a testben van. Ez nyilvánvaló. Hacsak nem a testben tapasztaljuk meg, fiziológiai vagy sejtszinten, fordítás marad egy idegen nyelvre, az alvás, eksztázis vagy meditáció szintjein keresztül, ami feltárhat mindenféle-fajta csodálatos és elkápráztató dolgot, de ezek mindazonáltal eltérített sugarak, a „valami” fordítása – ugyanúgy, ahogy az aranyhalnak akváriuma üvegfalán *keresztül* kell néznie az emberre. Nehéz megmondani, vajon angyalinak vagy ördöginek látszunk az akvárium üvegfalán keresztül, de bizonyosan „valamilyen esemény” vagyunk a hal számára.

Ha „sejtszinten” történő kijutásról beszélünk, a biológia azonnal lecsap ránk apáról-fiúra szálló elkerülhetetlen és rendíthetetlen aminosav láncjaival, melyek csak néhány kóros elváltozással tesznek kivételt. „Hogyan szándékozod megváltoztatni a DNS magok sorozatát, hogy létrehozod következő fajodat?... Uszonyai lesznek, szárnyai vagy egy harmadik szeme?” Az evolúció bizonyos fokán bizonyára nagy nehézséget jelentett egy mangán-zárvány számára, hogy megfogadjon benne egy pimasz, fel-alá úszkáló ostoros vég-lény szervezete. Egy új faj mindig szemtelen a régi szemében, mégis kell lennie a kettő között egy kapocsnak, egy kézzelfogható összeköttetésnek a szakadék áthidalására – egy fogantyúnak. A hiányosságunk nemcsak a jövőre vonatkozó elképzelésünk hiánya, hanem mindenképp föltött a képtelenség, hogy felfogjunk bármi mást, mint a jelen javítgatását vagy kiterjesztését; jövőbeli emberünk még

mindig ember lesz plusz ez, plusz az, és minusz ez, minusz az. Egy papucsállatka vajon a mangán kiterjesztése? Az ember vajon a páfrány kiterjesztése? Talán valami teljesen más! Hát akkor hogyan kapcsolódjunk ehhez a „teljesen különböző dologhoz”? Nem tudjuk mi fogja áthidalni a szakadékot, mert nem tudjuk, hogy hol van a másik oldal. S az mégis a testben található.

Más szavakkal: a következő faj lehet, hogy egy tökéletesen másik világ lesz, oly különböző, mint a páfrány és a mezei egér. Nem egy ember-plusz, hanem egy másik lény, egy másik életforma az Anyagban, az ásványi, növényi és állatvilág utódja, mely utóbbihoz mi is tartozunk. Márpedig léteznie kell valamiféle összeköttetésnek, mint ahogy a vírus az összekötő kapocs az élet és a mozdulatlan Anyag között. Mi a híd az „életen-túlhoz”? – hogy használjuk Anya sántító kifejezését. Mily sajátossággal bír az az élet? A tudomány szerint a mutációk összessége, a DNS módosulásai a csírasejtekben az, ami létrehozza az új fajt az idő előrehaladtával. Ez lehet, hogy teljesen igaz, de eredendően mi indítja be azokat a mutációkat? „[A mutációk] tudatlanságunkban úgy tűnnek, hogy spontán módon keletkeznek”, ismerte el Darwin a maga idejében. És „tudatlanságunkat” nem oszlatják el modern ismereteink a DNS-ről, csak tudományos nyelvezetbe burkolják. A mai tudomány a mutációk „természetes” okaiként a következőket jelöli meg: 1.) véletlen hibák a DNS másolási folyamatában, amikor a sejt kettéosztódással utódsejtet hoz létre 2.) kozmikus sugárzás. Más szavakkal: véletlen, véletlen, véletlen...

De vajh megálltunk-e valaha is egy pillanatra, és figyelembe vettük-e a teremtményt, amiben végbemegy a mutáció? Mi köze van neki ehhez az egészhez? Lehet, hogy legalább is részben, *akarja* saját mutációját: környezeti levegőváltozásra vágyakozik fuldoklása (vagy növekvő alkalmatlanság-érzete) miatt. Tudjuk, hogy az evolúció „hajtóerejének” nincs matematikai leírása. De lehet, hogy a faj maga vagy néhány úttörője részt vesz az evolúciós nyomásban,

tudatosan kezeli és irányítja azt az erőt – együttműködik –, és saját anyagi valójában megformáztat vele egy új létezési módot, mindaddig, amíg létre nem jön egy új egyensúly, egy kielégítőbb nyugalmi állapot a környezetben. Ez az „együttműködés” valószínűleg mérhetetlen különbséget jelentene a folyamat gyorsasága tekintetében. Ez lenne az evolúciós „robbanás”? Vagyis, amit „mutációnak” hívunk, az talán csak a teremtmény kezdeményezte, saját érdekeiből fakadó belső nyomás külső eredménye, egy látható következmény, aminek oka kétségkívül elkerüli elektromikroszkópjainkat és C-14 izotóp vizsgálatainkat. (Ténylegesen szükséges egy új tudományos megközelítés, ami tekintetbe venné a teremtmény saját evolúciójában játszott szerepét, vagyis, ami felhagyna az evolúciót egyoldalú – környezeti – ügynök tekintő hagyománnyal, és üdvözölné a második játékos színrelépését.)

Viszont egy új faj megjelenéséhez valahol kétségtelenül kell lennie valamiféle módosulásnak, egy új tényezőnek. Mi a változás lényege a páfrányban az ásványhoz képest és az állatban a növényhez képest? Formák tekintetében rögeszmések vagyunk – ó, a forma! –, de mi változott meg az egyik világtól a másikig... kivéve a helyváltoztatás sebességét? Kellett lennie egy átmenetnek a kő mozdulatlanságából a növényi élet felgyorsult növekedésébe, és egy másiknak az állati élet dinamikus kirobbanásába: mindez átmenet a helyváltoztatás tekintetében. Mostanság a fizikusok egy kicsit magukhoz tértek, és elektromágneses térről beszélnek nekünk, és elektronok forgásáról az atommag körül. Einstein relativitást, viszonylagosságot tanított nekünk: a fizikai esemény paraméterei függenek a „viszonyítási keret” sebességétől, amiben az esemény végbemegy. Hogy egyszerűsítsük: a sebesség távolság dolga, a távolság a hangya hat lába, a sirály két szárnya, az ember két lába, sőt még a sugárhajtású repülőgép is – de mindez csupán egy gyorsabban vagy lassabban mozgó állat, többé kevésbé ötletes gépezetekkel megáldva, hogy lefedje a „messzét” vagy a „kívült”.

De nagyon is meglehet, hogy a következő faj eljövendő „gépezete” vagy „szerve” oly mértékben felgyorsítja mozgását, ami a „kívült” és a „messzét” elavulttá teszi, és az ostoros állatka vagy a sugárhajtású repülőgép „távolsága” oly régimódúvá válik, mint a kő mozdulatlansága egy élőlény számára. Mi az az eszköz vagy „szerv”, ami oly gyors mozgással képes felruházni minket, hogy azonnal elérjük a galaxisokat, és megszünteti a távolságot, mintha minden bennünk menne végbe, és mégis egy sejtekből álló, földhöz kötött anyagi test keretei között marad? Vajon testben létezik-e olyan működési mód, ami lehetővé teszi számunkra, hogy miközben sejtfalak rétegei borítanak minket – melyektől inkább embernek hisszünk magunkat, mintsem egérnek – New Yorkban, Borneóban vagy Isten tudja hol lehessünk egyidőben? Ha fiziológiailag vagy „földrajzilag” kapnánk egy ilyen „természetfölötti” mozgást, ez vitathatatlanul kialakítana egy másik fajt és egy másik világot. Ami „természetes” az ember számára, az természetellenes lehet egy halnak, mert bizonyos, hogy a „természetes” elképzelése is fejlődik az egyik fajról a következőre, „A természetfölötti az, amit az a természet, amink most van, még nem ért el.” – ahogy Sri Aurobindo mondotta volt.¹

És hol helyezkedne el a testben ez a szokatlan új működés, ami nem semmisítené meg értékes csírasejtjeinket, hanem megáldaná testünk összes sejtjét az élet egy vadonatúj üzemmódjával, és lehet hogy még egy új földrajzzal is, amit nem kétszemlencsés szemmel látnánk? Mivé lenne, akkor a sugárhajtású repülőgép, és az összes átkozott gépezetünk, beleértve a telefont és az úrrakétát? Egy teljesen különböző tér és idő fogalom – egy másik „viszonyítási keret”, egy másik determinizmus –, és lehet, hogy oly zavarba ejtő lenne, mint az elmozdulás a kő békés mozdulatlanságától a gerincesek nyüzsgéséig. És mivé lenne akkor a halál? És mivé lenne az Anyag

1 *Gonolatok és aforizmák*, XVII, 88.

ebben az új „rendszerben”? Vajon mi az Anyag – elektronjai, sejtei és galaxisai – egy nem-kétszemlencsés szerven keresztül szemlélve, vagy valami máson keresztül, mint a mikroszkóp vagy teleszkóp, melyek csupán ugyanazon ósdi retinai-látásunk kiterjesztései?

A biológia és fizika leírja egy adott környezet törvényeit, az emberi akváriuméit: az akvárium nézi magát üvegfalain keresztül. De mi történik, amikor elmozdulunk egy másik környezetbe, mint ahogy ezt megtette a kétéltű, amikor kilépett az élet nyílt levegőjébe? A régi törvények darabokra hullanak, és megjelenik egy másik, előre nem látható „élet” vagy „életen-túli”.

Marad még az, hogy megtaláljuk a hiányzó „láncszemet”. Ha e fájdalommal teli emberi faj (melyet elképzélhetünk egy valódi Paradicsomban élve a Földön, valódi testben, halál és korlátozó falak nélkül) nirvánai piruetteiben, eksztázisaiban, mentális görcsöléseiben vagy álmaiban nem találhatjuk, akkor hol a csudában lelhetnénk meg? Az egyik fajtól a másikig, az egyik világtól a másikig mozogtunk, egyik szűk börtönből egy másik nem túl tágasba. Lehet, hogy a következő világ a kiterjedt és nem korlátozott ember világa lesz?

Anyával tetten értük (és ezt le is jegyeztük) a teremtményt az evolúció folyamata közepette. Anya fajunk szándékos mutációjának története. Vele – ahelyett, hogy misztikus magasságokba vagy költészetbe menekülnénk – le fogunk ereszkedni a sejtek tudatosságának kalandjába, kutatva az eljövendő környezetet és a sejtmechanizmust: az *új tényezőt*, ami majd kinyitja börtönünk kapuit és kivet minket egy új Földre, ugyanúgy mint egy napon az első kétéltű földet ért egy új világ napos partján.

57.107 – Egy új világ SZÜLETIK. Ez nem a régi világ, ami változik, ez egy ÚJ világ, ami most születik, és pontosan az átváltozás időszakában vagyunk, amikor a kettő átfedi egymást, amikor a régi még mindenható és teljes mérték-

ben uralja a mindennapi tudatosságot. De az új beúszik, még nagyon szerény és észrevétlen – oly észrevétlen, hogy külsődlegesen alig zavar bármit is... pillanatnyilag, és teljes mértékben érzékelhetetlen a legtöbb ember tudatosságában, de működik, növekszik.

56.103 Minden alkalommal, amikor a már létező kombinációk között egy új tényező megjelenik, a határok átszakadását okozza, mondhatnánk... A modern tudomány érzékelései kétség kívül sokkal közelebb értek a következő valóság kifejezéséhez, mint mondjuk a Kőkorszak tudománya. Azonban még azokat is hirtelen teljes mértékben idejét múlttá, meghaladottá és valószínűleg ósdivá teszi az eddig tanulmányozott Világmindenségben egy ezidáig nem létező valami eljövetele. E változás, az egyetemleges tényező hirtelen megváltozása, a legnagyobb valószínűséggel egyfajta káoszt fog előidézni érzékelésünkben, mely káoszból egy új tudás emelkedik majd ki.

Ez az „új tényező”, a sejtek elméje, ugyanúgy végzi most az emberi világ lerombolását, ahogy gondolkodó elménk lerombolta a majmok világát.